

56
1823, 15 - b
17

CHRISTIANI WILDVOGELII,
JCTI ET ANTÉCESSORIS, ORDINIS JVRIDICI
h. t. DECANI

PROGRAMMA INAUGVRALE
DE
LEGIBVS IMPERFECTIS

AD TIT. I. §. I. VLPIANI CODICIS
IN
VNIVERSITATE JENENSI
P. P.

D. XXIV. OCT. A. O. R. M DCC XXIII.

I E N A E
APVD IOH. ADOLPH. KREBSIVM.

Wich. Rind. Schmidt

CHRISTIAN WILBOGEN
LEHRER AN DER UNIVERSITÄT LEIPZIG
PROGRAMM
DE
LEGBVS IMPERECTIS
AD THEORIAM LEIPZIGENSIS
IN
UNIVERSITATE LEIPZIGENSIS
P. P.
D. XXIV OCT. A. O. R. MDCCC. XL.

LEIPZIG
APUD ION. ADOLF. KRASSIVM.

* * *

LEGIS virtutem esse, imperare, vetare, permittere, punire, Modestinus scribit in *l. 7. ff. d. legib.* ex qua vulgo divisio juris adstruitur, qua aliud *permissivum*, aliud *præceptivum* dicitur. Vtrumque pro objecto habet actiones hominum naturales, pariter ac civiles easque dirigit ad publicam non solum, sed & privatam ipsorum salutem. Quod jam ad præceptivas leges speciatim attinet, sunt hæc iterum vel directivæ, & certam formam negotiis præscribunt, vel prohibitivæ, quæ voluntatem civium ita refrænant & coercent, ut extra metas honesti non progrediantur. Et omnes quidem in universum leges ita subditos constringunt, ut contravenientes in conscientia tuti esse nequeant, & si quispiam illis temere contravenire præsumat, iustis mediis ad earundem observantiam, a superiore compelli possit, imo debeat, alias inutilis plane esset lex & quasi campana sine pistillo. Ob hæc causam Vlpianus IMPERFECTAM vocat LEGEM, quæ nullam deviantibus designat pœnam, in *Corp. suo tit. 1. d. leg. §. 1.* & exempli loco legem Cinciam allegat, quæ supra certum modum donari prohibebat, at si plus donatum fuerat, illud non rescindebat, quæ de re videatur *Rosin. Antiq. roman. lib. 8. cap. 22.* quin & MINVS PERFECTAM dicit illam, quæ vetat aliquid fieri, & si factum sit, non rescindit, sed pœnam injungit ei, qui contra legem facit, *d. tit. §. 2.* qualis norante Vlpiano, erat Lex Furia testamentaria, quæ plus quam mille assium legatum, vel mortis causa prohibe-

(2

hibe-

hibebat capere, & adversus eum qui plus ceperat, quadrupli poenam constituebat, de qua vid. Rosinus, *d. l. cap. 18.* Quamvis enim perfectio legis primario a voluntate legislatoris dependeat, & si publicatio rite facta fuerit, nihil ulterius ad ejus substantiam & validitatem requiratur: at tamen effectus ratione spectata, pro imperfecta merito habetur, si nulla poena in transgressores eidem sit inserta. Ita namque cum mortalium natura comparatum est, ut plurimi non virtutis amore a vitiis abstineant, sed poenarum metu deterreri illos necessum sit, atque hinc potius harum comminatione, quam pramiorum propositione in officio retineri debeant, veluti contra Richard. Cumberland probat Pufendorff. de Jur. nat. & gent. *lib. 1. cap. 6. §. 14.* Reperiuntur nihilominus in jure quo in Imperio nostro utimur, exempla ejusmodi legum imperfectarum, quale Ulpianus annotat in *l. 14. §. 14. d. relig. & sum. fun.* nimirum rescriptum Divi Marci, quod eum heredem, qui prohibet funerari ab eo, quem testator elegit, non recte facere, asserit, poenam tamen in illum non statuit. Sed & in Jure Canonico non pauca harum legum imperfectarum vel canonum inveniuntur. Sic enim Innocentius III. Pontifex in *cap. 16. X. d. Regular.* Archiepiscopo Pisano rescribit, licet institutio Monachi ante unius anni probationem a sanctis patribus interdicta sit, non solum in utilitatem conversi, sed etiam monasterii, ut & ille asperitatem istius, & istud mores illius valeat experiri, si tamen ante hoc tempus praefinitum, ille qui converti desiderat, habitum receperit & professionem emisserit, vere Monachum esse censendum, subjuncta hac epistola: quod multa fieri prohibeantur, quae se facta fuerint, obtineant firmitatem. Ex eadem ratione Alexander III. Papa, in *cap. 4. X. qui cleric. vel vovent.* edicit, quod licet votum matrimonium impediatur, contractum tamen dissolvi ob id non debeat; nec non in *cap. 2. X. d. clandest. despons.* dicit, etiam si matrimonia occulte contrahi, canones prohibeant, qui tamen ita contraxerunt, ab ecclesia non esse repellendos;

dos ; quod responsum Idem repetit in *cap. 1. X. d. matrim. contract. contr. interd.* scilicet, quod matrimonium contra interdictum ecclesie vel iudicis factum, propter hoc solum non debeat dirimi. Rationem vero, quare quaedam prohibita fuerint, nec poenam contravenientibus irrogata, hanc inter alias reddit laudatus Pufendorff. *d. rr. lib. 1. cap. 6. §. 15.* quod legislatores multa pudori & honestati cuiusvis relinquere voluerint. Ne tamen quispiam tales sanctiones, quæ poenam non habent adjectam, tanquam imperfectam pro lubitu contemnere præsumat, gloriosissimi Imp. AA. easdem munimento quodam firmare voluerunt, in *L. 5. C. d. legib.* gravissime mandantes, ut ea, quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta, non solum inutilia, sed pro infectis etiam haberi debeant, licet legislator fieri prohibuerit tantum, nec specialiter dixerit, inutile esse debere, quod factum est.

Observandum id ipsum quam maxime est illis, qui causis in foro dicendis operam suam impendunt, aut ad consilia aliis in negotiis civilibus suppeditanda adhibentur, ne in leges & illarum decreta impingant, nec per hoc litigantibus damnum inferant, sibi in ipsis vero ignominiam creent: namque peritia juris instructum debere illum, qui advocatorum consortio sociari desiderat, Imperator Leo præcipit in *L. XI. C. d. advoc. divers. judiciorum.* quam legem uberius exponendam sibi elegit clarissimus honorum academicorum Candidatus

WILHELMVS RVDOLPHVS SCHVLTES,

De cujus natalibus, studiis vitæque usque huc progressu, pro more recepto, pauca jam publice moneri juvabit.

Lucem is adspexit anno superioris seculi nonagesimo tertio, ipsis Calendis Novembris, in celeberrima urbe Arnstadio, prognatus illustribus parentibus, patre nimirum

MARTINO VOLCMARO SCHULTES, Toparcha in Wal-
 lichen, &c. sacri palatii cæsarei Comite, Serenissimi Du-
 cis Saxo-Gothani tributorum receptore primi ordinis,
 itemque Serenissimi eo tempore Comitis Schwarzburgici
 Cancellario, ut & sacri Synedrii Præside gravissimo, ma-
 tre vero, omnium virtutum nitore condecorata foemina,
 SVSANNA CATHARINA, e gente ZIEGLERORVM,
 Cancellarii quondam & Consistorii superioris, quod Vina-
 riæ est, Præsidis, Rudolphi Wilhelmi Krausii, Hereditarii
 in Mellingen, relicta vidua. Gloriatur insuper, quod ex
 stemmate antiquo & Jctorum feracissimo ortum ducat,
 majores quippe ejus in duos veluti ramos divisi, alii nomen
Schulkiorum, alii *Schultesiorum* assumerunt, ex quibus post
 alios, *Jacobus Schultes*, Elbingensis Jurium Doctor, addi-
 tionibus, in Coleri ante hac collegiorum in hac alma Uni-
 versitatis Præsidis ordinarii Decisiones, doctissime scriptis,
 famæ & nominis honorem est consecutus. Sacro Jav-
 cro tinctus & in ecclesia christiana gremium receptus,
 postquam jam ratione uti cœpit, partim ipsorum parentum
 cura, partim fideli præceptorum domesticorum informa-
 tione, religionis salvificæ fundamenta edoctus, itemque
 literis bonis usque dum in Scholam patriam mitteretur,
 fuit instructus. Patre postmodum e vivis erepto, tutelam
 Iplius *Johannes Andreas Rothius*, illustrissimi Comitis Haz-
 feldensis Director Cancellariæ & Consistorii, in se susce-
 pit, & affectu vere paterno, quem etiamnum post fata ejus-
 dem pie deprædicat, est prosecutus, omnem namque ope-
 ram adhibuit, ut in addiscendis liberalibus artibus & do-
 ctrina ingenium ejus magis magisque excoleretur: quin
 & frater illius germanus *Hieronymus Caspar Schultesius*,
 Serenissimi Ducis Saxo-Vinariensis Consiliarius, nihil omi-
 sit eorum, quæ ad peragendam feliciter vitam conducere
 posse videbantur, hinc Informatoribus & Præceptoribus
 prædicti Lycei Arnstadiensis omni laude dignissimis in pri-
 mis Rectori *Treibero* & Con-Rectori *Preitagio* tradebatur,
 quorum manuductione in omni literatura erudiebatur.

Exhi-

Exhibitis postmodum speciminibus publicis ex consilio supra memorati fratris & curatoris sui, anno M DCC XIII. nostram accessit academiam & a Pro-Rectore magnifico *Joanne Adriano Slevogtio*, qui etiam nunc hasce vices gerit, albo studiosorum inscriptus, quoad studia moresque formandos utebatur directione maxime reverendi *Christophori Wilhelmi Loeberi*, ordinis philosophici hucusque Adjuncti, iam vero Ecclesiarum & Scholarum in Ducatu Altenburgensi Inspectoris designati, cujus etiam scholas philosophicas cum fructu insigni frequentabat, atque emenso studio philosophico, ad Jurisprudentiam animum appulit & *Institutionum* quidem *Juris* expositionem tam ab excellentissimo *Frisio*, Consiliario Saxo-Isenacensi aulico & confistoriali, nec non Antecessore celeberrimo, tum a Doctore *Dithmaro*, Meinungensis Ducis Consiliario, percepit & partim auscultando, partim disputando solidissima legalis scientiæ jecit fundamenta: Secutus postmodum excellentissimum *Sruium*, Jctum, hodie Consiliarium Saxo-Hildburghusanum, ut & Consultissimum *Döhlerum*, cum ille summi Jcti & Parentis sui b. m. *Jurisprudentiam Romano-Germanicam* & *Compendium Lauterbachianum*, hic vero *Possessiones juris Bayeri* dextre interpretaretur. Doctrinam præterea *Juris feudalis*, pariter ac canonici a jammodo laudato *Sruiio* feliciter hausit, easdemque Juris partes in prælectionibus celeberrimi Jurium Professoris *Beckii* ut & excellentissimi Jcti *Hannemanni*, quondam Serenissimi Principis Anhaltini Consiliarii privatissima informatione repetiit; Principia porro *Juris publici*, nec non modum *orandi causas in foro*, eodem Hannemanno præeunte, addidit; his denique superaddidit studium *Historiarum*, in quo sibi *Richardum*, Vniversitatis hujus, dum viveret, Bibliothecarium, ducem elegit. Absolutis hac ratione studiis academicis iter suscepit in confœderatas Belgii provincias, atque inde reversus post semestrem spatium in prædium suum *Wallichen* concessit, rei œconomicae ibidem operam impensurus:

furus: tandem effluxo anno *Goibam* praxeos juridicæ exercenda causa se contulit, & superato consueto examine, ab illustri Regimine, in judiciis inferioribus æque ac superiori litigantium causas tractandi facultatem publico decreto impetravit. Sic omnibus adminiculis probe instructus, ab inclita Salana nostra, quæ studia ipsius ingenua antehac fovit & ad maturitatem deduxit, testimonium eruditionis suæ petere decrevit, eumve in finem a Jctorum ordine ad consueta examina Candidatoria admitti desideravit, in quibus talem se præstitit, ut communi suffragio ad publica specimina edenda dignus haberetur. Crastino igitur die legem XI. C. d. *advocat. divers. indic.* e cathedra juridica exponendam suscepit, quem solennem actum, ut Magnificus Pro-Rector, aula & academia Procere, Doctores, Magistri, & omnes qui hic studiis incumbunt atque favent, præsentia sua honorifica & exoptata decorare velint, perofficiose & amanter rogo & obtestor, officia cultus & benevoli affectus reciproca

promittens. P. P. d. xxiv. Octobr. A. O. R.

M. DCC XXIII.

6078

Jena, Diss., 1773

ULB Halle

3

006 623 158

①

1223,15 - b
17

CHRISTIANI WILDVOGELII,

JCTI ET ANTÉCESSORIS, ORDINIS JURIDICI
h. t. DECANI

PROGRAMMA INAUGURALE
DE

LEGIBVS IMPERFECTIS

AD TIT. I. §. I. VLPIANI CODICIS
IN

VNIVERSITATE JENENSI

P. P.

D. XXIV. OCT. A. O. R. M DCC XXIII.

I E N A E
APVD IOH. ADOLPH. KREBSIVM.

Wich. Rind. Schulke

